...5 MYNGE.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

BURIAAD-MONGOL YNEN

Byxexolboonoi Komunis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongol Moziin Komiteedai, Buriaad-Mongol Avtonoomito Soveed Socialiis Respyblikiin Centraalin Gyisedxexe Komiteedai ba profsojuuzuudai Buriaad-Mongol Soveedai yder byriin oorgan

№ 122 (2155)
1937 onoi MAIN
30

14-xi ZILEE GARNA.
Ulaan-Yde ◆ BMASSR
Ceentrsojuuzuin 19.

M. I. KALIININAI NIUTAGTA

Xojor zilei saad tee, SSR Xolboonoi Centraalin Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe nyxer Mixaiil Ivaanovç Kaliininai exe niutag bolxo Kaliininai moziin, Kaşiinskiin rajoonai Deede Trojca tosxondo kolxoozoi biblioteeka neegdehen baigaa. Ene biblioteeka bolbol urdanь Mixaiil Ivaanoviçiin baihan gerte emxidxegdee. Biblioteekii daagşa nyxer Siniicin bolbol ende haişaxan ynete beleg abaa. Ene xadaa SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşiin eehediingee niutagaixinda (xeliaaguudta) elьgeehen gurban zuu şaxuu eldeb janziin politikan, uran haixanai, xyygedei ba erdem uxaanai literatuuranuud baigaa.

(„Komsomoolьskaja Praavda")

...ooliusii dailan abagşadta xynde ba aldar

...oite ekspediiciin amzaxa
...altada manai arad zon ne-
...minuuta soo hezegleegyi.
...ai oron bolbol nyxer Staa-
...xamta, Paartiin ba Za-
...gazarai udaridagşadtai
...ta pooliusii dailan abag-
...erxim bajarii xyrgehen
...a. Manai oron eehediinge
...a zorigto xybyydte naida-
...baigaa. Bydoolьfiin aral
...e ylehen samoliooduudii
...aanda abaad baihan suur-
...ş, zam xargiida toxiooldo-
...berxeşeelnyyds, byri jyyns
...al, aixiin ajuulgyi piloo-
...dii haatuulza şadaxagyi ge-
...manai oron medeze baigaa.
...ooliusho ...rehen agaarai
...eenyydii soveedei grazdaa-
...d bolbol sedxilee xydelgen
...aza baigaa. Niidexede haal-
...egşe manan, şuurgan, byr-
...yydei bolxodo manai zon
...agaa zobozo baigaa. Gebeş
...gto agaarai otriaad bolbol
...arai baidalai bişiixanş hai-
...ahaanь tereenii darui
...lan, Mixajiil Vodopьjaa...
...oi xaxdahan zamaar sovee-
„agaarai eskaadra" byge-
...ee şuud jabaxanь soxom
...medeze baigaa. Manai Exe
...toi xynyyd bolbol ekspe-
...iin amzaltada xatuu etige-
...tere amzaltii dylen mete
...umaar xyseze baigaa.
...e jixe etigemze bolbol ge-
...uudai zorigii bexizyylbe.
...jixe etigemze bolbol tede-
Aarktikiin xyiten mylihen
...r Staalinai xaluun enere-
dulaasuulba. Ene jixe
...emze bolbol tedenii ulam
...anь baatar yilede xytelebe.
...yxer Staalinai ba Paartiin
...n Zasagai gazarai xyrgehen
...r poolius deere radioogoor
...han baina. Xoito poolius dee
...zarai bymbersegei xizaarta
...linai xaluun ygenyyd duul-
... „Ekspediiciin tyryyşiin
...adai arban gurban xyn za-
...tangeri doro şuurgan soo
...araba, tiigebeş agun jixe
...inai todorxoi ygenyydeer
...dxil xydelgeme enereldenь
...asaza, bidenii ende elьgee-
...inag haixan Exe Oronoigoo
...un amisxalii arahaa mede-
...e agaarai xyitenii ogto
...xogyi baibabdi" geze O.J.
...dt radioogoor medeesebe.
...jarai ygiin xariuuda poo-
...tyryyşiin huuritan iime
...erxei xaluun ygenyydii
...hen baina gebel: „Manai
...ata udaridagşa ba bagşa,
...diingee şadaxa xire soo
...u aguu jixe ideejnyydii gy-
...egşed bolxohoo jixe zol geze
...nde baixagyi, tanai haişa-
...xylieexehee jixe bajar ba
...g geze bidende baixagyi"
...n baina.
...zişeeleşegyi ene
...edineede jabagşad bolbol
...baişajaalii ba tedeende
...hen ene bata etigemzii
...lyylen xangaba. Tedenei
...byxen liootçig, mexaanig,
...rman, erdemten baixa ba
...lmeridee byxe beje sedxi-
...xyse erdemee, şunal tese-
...zorig şadabarijaa byrimy-
...ygehen baina. Ede mede-
...yyd bolbol poolius deere
...şadai ba, bana tende nii-
...oşoxoo baigşadai sedxiii-
...uulna.
...xa xizaargyi poolusai
...eejen dotor gurim dyrem-

◆ ◆
(„PRAAVDIIN" tyryy bişeg)
◆ ◆

gyigeer xudxaldaşahan mylihen uulanuudai dunda nyydel mylihen deere bişiixan laagerь olxo gedeg xyngen xereg bişe. Byxeli yje xynde samolioduud maşiinanuudaa gemteengyi mylihen deere buuxa gedeg xyngen xereg bişe.

Tyryy samolioodii bolbol manai arad zonoi inag geroi Vasiili Moolokov gegşe zolodon xytelэze jababa. Ene inagalii Moolokov bolbol martagdaşagyi Çeliuskinai gaixamşag ydernyydte ezelen abhan baina. Ylyy zangyi, baatar zyrixen, bolьşeviig zorig, Leenin—Staalinai paartida ynen sedxelee tabiza bejee ygehen—ede bygede bolbol manai Moolokovoi abari zangai şanar myn.

Soveedai samoliooduud byxeli „agaarai eskadriili" bolon emxideze xoito pooliusii dobtolon orobo. Soveedai liootçiguud xoito pooliusii dobtolon orozo abba. Pooliusii anxadugaar ilahan Mixajiil Vodopьjaanovai samalioodto baha xojor samoliood nemebe. Moolokov, ba Alegseejev, myn tedenei nyxed bolbol Mixajiil Vodopьjaanovoi gaixamşagai [illegible] toxiooldol bişe, jyre [illegible] tenize bişe, xaria soveedai liootçiguud Exe oronoigoo elьgeehen gazarta xaanaş jabaxadaa ilaxa şadaxa jym geze todorxoigoor batalaba.

Mazyryygai samoliood nyydel ybelzeentei yşee xolboldoogyi baina. Gebeş mynee yder niitelegdehen O. J. Şmiidtiin radiograamma bolbol ene samolioodoi ekipaaz xadaa bejedee onogdohon ug zorilgii xyndeteigeer gyisedxэze gehen manai etigelii şuud batalana.

Xoito poolius bolbol egee mynee xadaa urda sagta jamarş zorigtoi fantaaziçanai bodoldo orozo bolxogyi gaixaltai yzesxelen bolşood baina. Nyydel mylihen deere, jixexen aeropoorto deere baihan şingieer, soveedai xyse jixete samoliooduud zogsozo baina. Aşaanlinь buulgagdaza baina Mexaaniguud maşiinangaa xazuugaar oroldonod. Ybelzegşed nyydel mylihen deere „huurizahan baidal" tyrleerene.

Soveedai aviaaciin gaixamşagta istoori dotor şine xuudahan bişegdebe. Xynei baigaaliii dilen ezelexe jabadalai istoori dotor şine byleg bişegdebe. Xyn tyreltenei jireedyin istooriguud bolbol ene elbeg haixan neesii xyn tyreltxitenei deede şuxag xadagalamzada altan ysegyydeer bişexe, xursa zorigto Soveedoi şinzeleşgedei ene elbeg haixan neesii xyn tyreltenei kylьtyyriin deede xadalgamzada bişexe baiha Staalinai yjiin xynei xyse şadalii eliryylxede eneenhee jixe barimta xeregtei geeşe gy.

Xoito pooliusai bogohon deere baigaaliiin şiryyn boomtonuudtai Soveedai liootçiguudai baatar zorigoor temeseze jabaxada, germaanii boombodooşo samoliooduud jamarş xamagaalaxa xalxabşagyi baaskiin xotonuud deegyyr xara ylen mete olooroo jabaza baigaa. Galzuu zerlig faşiistanuud myreeree baihan xotonuudii ygei xehen baina. Xyn tyreltenei olon zuun zilei kylьtyyriin paamitniguudii gazarai niuur deerehee arşaza xajaba. Jamarş xalxagyi exener ba baga xyygedii pylemioodoor budaza baigaa.

Faşiis samolioodudai xara dalinuud bolbol yxel, ebderel, ajuul ba zerlig syid gargaxiin byrenxii xara siimvol (temdeg) bolbo.

Soveedai samoliooduudai naran gerelte dalinuud bolbol xyn tyreltenei olon zuun on zil tuilatar baigaalitai temesehen temeselde şine ilaltanuudii olgobo. Soveedai samoliooduud bolbol byxe delexeide ba şinzelexii uxaanda sedxil xydelgemeer şine tungalag gorizoontonuudii neeze ygebe. Soveedai samoliooduud xynei uxaanai deede deebrii ulam deeşenь yrgebe. Xynei xysenei xizaargyiji myn yzyylebe. Soveedai samoliooduud bolbol eeriingee Exe oronoi eb nairamdal ba amagalanii bolon byxe delexei deere eb nairamdalii haxin xiəxxo xaraza zagsaba.

Soveedai Staalinai samolioduudai tungalag gerelte dalinuud [illegible] (temdeg) bolno.

Bolьşeviizm bolbol manai oronii kapitaliizmiin daralaltahaa ba guiranşalaigahaa multalza gargaba. Bolьşeviizm bolbol bogoxixon xugasaa dotor gebel Staalinai xojor tabanzii soo erxim deede indyystri baiguulba, xydee azalii xubilgan zebseglebe, tiigeed aguu jixe soveed arad zonii kylьtyyriin, şinzelexii uxaanai teexnikiin ba uran haixanai halbaran seseglexe delgerexiin bodoto jabadalda xytelen abaaşaza jabana. Soveed sisteeme bolbol kapitaliis sisteemehee onso deere hain geze byxe delexein ymene elirebe. Socialiizm bolbol—daralalta ba eksplotaaciin usadxal, bylgem dotorxi xygzelte, xynei xubiiin ba abjaasai aliş talahaa xygzen bolbosoroko jabadal myn. Erxim deede zergiin samoliooduudaar zebseglegdehen gansaxan Staalinai yjiin xynyyd Xoito pooliusii xeder şangaar temeseze dailan ezelze şadaxa baiba.

Bygede kylьtyyren xyn tyreltenhee bajarai joholoii xylieeze abhan, Staalinai, Paartiin, Zasagai gazarai ba Soveed Xolboonoi aradzonuudai xezmzeer ba enereleer haişaagdahan ba daiizahan manai Exe oronoi omog jixete byrgedyyd ilaltiingaa xoino hanaagaa amarşood baiza şadaxagyi tula zoriguudii ba geroilig jabadalnuudii gargan yzyylxe baixa.

Pooliusii ilahan zorig jixete piloodudta xynde ba aldar suu! Airiin aiuulgyi mergen liootçig—bolьşeviiguudii xymyyzyylhen Soveedai aviaacada xynde ba aldar suu!

Iime xybyydtei Exe oronde aldar suu!

ZURAG DEERE: „SSSR N-170" geze samolioodoi komandiir Soveed Xolboonoi geroi nyxer M. V. Vodopьjaanov (zyyn gar talahaa) ba myn xojordoxi piloot nyxer M. S. Baabuşkin (baruun gar talahaa) Xoito poolius teeşe niidexiingee urdaxana Moskvaagai Centraalin aerodroomai staartşahaa zaabari abza baina. (Sojuuzfoto).

LIOOTÇIG MAZYRYYG POOLIUSAI SAANA BUUGAA

Samoliood zahagdanxai, ekipaaz elyyr

Xoito mylihen dalain zamuudai Glaavna Ypravleeniiin Xoito pooliushaa O. J. Şmiidthee abtahan raadioograamahaa dooro xaagdahan üşar xaragdaxa baina.

„Agaarai eskaadriin poolius teeşe [illegible] zamdaa jabaxa [illegible] main [illegible] samolioodhoo Yjedineeai aral deere raadioograamma abtahan ba, eneen soonь „bygede jamarşgyi hainundabdi" geze medeesegdehen baina.

Main 26-nai yder ydehee xoinoxon poolusai rajoondo halxin şuurgan bolhon baina. Niidexe argagyi baigaa. Vodopьjaanov ba Moolokovai samoliooduudai baigaa laager teeşe Alekseejevai [illegible]deze jirelge helgegdehen baina.

Main 27-do, 5 çaas 20 minuutada Xoito mylihen dalain zamuudai Glaavna Ypravleenida Dikson aralai raadioocentrei daagşa Mixailovoi iime raadioograama abtahan baina:

„4 çaas 25 minuutada miis Çeliyyskin iime raadioograamaa abaa: „Diksoondo—RK-hee (Mazyryygei samoliodii duudaxa raadioostaanciin signaal). Nege minga dyrben zuun tabi meetrei dolgin deere xariuusagtii! Samoliood ba ekipaaz jamarşgyi hain. Moskvaagai sagaar taban çaashaa exileed peeleng (zygei siglel) ygegtii.

RK bolbol 73 meetrei dolgin deere xydelmerilene, duulaxa xyseniinь 3-4 baal. Nege minga dyrben zuun tabi meetrei dolgin deere duudaza baina. Miis Çeliyyskintei xamta duulanabdi. 6 çaasta peeleng ygexebdi. Mixailov."

„Main 27-noi yder 7 çaasta, Xoito mylihen dalain zamuudai Glaavna Ypravleeni bolbol Mazyryygei samoliood [illegible] dotor, 6 çaas 34 minuutada Mazyryygei elьgeehen iime raadioogramii tobşoloisohon baina:

„Duulnabdi. Pooliusai saana majangai rajoondo bainabdi. Xoito yrgenei 89 graadys 30 minuuta ba baruun utiin—100 graadysta. Samoliood zahagdanxai, ekipaaz elyyr. Aerodroom beledxeze bainabdi. Mylihen jixe bexi. Zaxiralta xylieeze bainabdi geze ekspediiciin naçaalьnigta medeesexii xysenebdi. Myneeder Moskvaagai sagaar 7 çaasta 33,4 meetrei dolgin deere duulanabdi. Akkymyliaatornuud huugaa. Bişe koraablinuud xaanab. RK—Mazyryyg".

Mazyryygei samolioodai ekipaaz bolbol ton jixe ediee xooloi zyilnyydtei baina. Sörlingee zapaashaa gaduur, poliaarin staanciin negen minga xojor zuun kilogramm ediee xooloi zyilnyyd samolioodai boort deere bii. Yşee, maşina deerenь taban mingan kilogramm benziin ba 9 mingan kilogramm kerosiin yldehen baixa johotoi gexe xaraalagdana.

Nyxer Driigo Vladivostoog oroxonь

Moskvaa. main 27 (TASS). Xoito mylihen dalain zamuudai Glaavna Ypravleeniin dalain ba myrenei traansportiin ypravleeniin naçaalьnig Driigo gegşe Aarktikiin zyyn seektor deerexi dalain opэraacanuudii Ledokool „Kraasinhaa" xytelberilexiin tulada, Vladivostoog oroxonь.

„Kraasin" bolbol Berliingovo, Çyykootsk ba Zyyn-Sibiirei dalainuudai mylihen soogour busa eldeb koraablinuudii gargaxa baina.

Aarktikiin zyyn seektor deere myn ledokool „Litke" xydelmerilene. Edeende „Xoito poolius" geze poliaarin staanca ton jixe tuhalamza yzyylze şadaxa baina. Eneenei medeeselei yndehe huuri deere zoroxooduudai sinoptiiguud bolbol sagai ularilii zybeer tuxaiilan olozo şadaxa baina.

Seekcenyydei xydelmerii hergeexe

Agiin aimagai olonxi somonoi soveeduudai dergedexi byxii seekcenyyd ba depytaadai gryypenyyd soveedai hungaltiin bolhonhoo xoişo jyyş xeegyi. Alda arşam saarhanda „tiime, iime seekcenyyd"—geze xynyydei neriin spiiske bişegdeed, somsoveeduudai şkaaf sooguur miin daraatai baidag baina.

Yliger bolxiin tula, xojor somonoi soveedai dergedexi seekciin xydelmerihee abaad yzeje. Aga-Xangilai somonoi soveedai dergede soveedai hungaltaar ajaar 8 ondoo seekce oldohon baina. Edenь jamar seekcenyyd jym gexede: finaansiin (xytelberilegşenь Sam pilai); tariaan azalai (xytelberilegşenь Garmiin); malazalai (xytelberilegşenь Dambiin); kytьtyyren (xytelberilegşenь Jyndynoo); soveed xudaldaanai (xytelberilegşenь Namsarain); xargii zamai xytelberilegşenь Zabai); oborooniin (xytelberilegşenь Zambaldorziin); xuuli saxixa (xytelberilegşenь Ivaan Cereenov).

Ede seekceenyyd soohoonь: tariaan azalai seekce 1936 on soo nege suglaa xeze, toxomol şineen xabtagar saarhan deere togtool gargahan baina. Ene togtooliinь yzexede, ene tere kolxoozoi tyryylegşener ba tariaanai brigadiirnuudii ujalgalza xoohon zaxiraltanuudii gargasagaahan baina. Seekciinь geşyyd jamarş xariuusalgata daabarigyi, miil nere zyyngi, spiiskede orongi.

Malazalainь seekce 1937 onoi fevraliiin 6-nai yder, 1937 onoi negedexi kvaartalai xydelmeriiin tyseb zoxioohon baina (tyl abalgada beledxel, malai baira ba xaruuha haizaruulxa g. m.). Ene tysebeigəə johoor xerzerge xydelmerileeb gexede, seekciin byteezerxihen jyyme jyyşgyi. Ene somonoi kolxoozuudai malainь baira, xaruuhan ba myn tyrexe malnuudii hain tezeeleer xangaxa tuxai xemzee abaagyi. Baihan haanь 1937 on soo 54 tolgoi narai mal yxehen, 65 tolgoi mal tyl xajahan baina. 1936 ondo jamar baigaab gee haa 403 tolgoi tyl, 153 tolgoi bydyyn mal xamta 556 tolgoi mal garzalahan baixa jym. Eneenhee gadana, 195 tolgoi mal tyl xajahan baigaa. Somonoi soveedai dergedexi mal azalai seekce—ene baidalhaa hurgaal abza, xydelmeriee haizaruulaagyi.

Baha kylьtyyren seekcenь somonoi byxii kolxoozniguud ba azalşan niitiin dunda kylьtyyrne johoor aza huuxiin tu xai oilguulaltiin xydelmeri negeş jabuulaagyi. Mynөө somon soonь 43 xyn yseg bişeg ogto medexegyi, 159 xyn bişeg baga medexe baina. Kylьtyyrne ceekciin xytelberilegşe Jyndynoo gegşe hurguuliingaa xaşaahaa gazaaşa gardaggyi.

Gadana, finaansiin seekciin geşyydenь somon soogoo finaansiin kampaaniii amzaltatai dyyrgexiin tyløө temesedeggyi. Eldeb tatabari suglyulxa 1937 onoi negedexi kvaartalai tysebii 97 proceent dyyrgehen baiba.

Xuuli saxixa seekcenь malai jaagaad yxedeg, somon soonь ataata xaartiin naadan boldog, kolxoozoi zөөri yrigsed, loodorьnuudtai temesenegyi. Ene seekcii xytelberileze baigaa „Aavgust negen" kolxoozoi tyryylegşe, paartiin Burmozkoomoi pleenymei geşyyn Ivaan Cereenov gegşe baixa jym.

Oborooniin ba xargii zamai seekcenyydenь hungagdahan sag haa xolşo bişiixanş xydelmeri jabuulaagyi, ene xojor seekciin geşyydenь ynendəə beje bejee tanilsaxagyi zergetei baiba.

Seekcenyydei ba depytaadai gryypenyydei xydelmeriiin ene tuxai muu baixada somonoi soveedai preziidiymei ba soveedai tyryylegşe Ceden Zabai gegşiin zyghөө bodoto opera tiiv xytelberigyi baihaniinь eli.

Saaşanь, Yrөөnein somonoi soveedai seekcenyydei xydelmerii yzexede bahal muu. Ene somondo Aga-Xangilaixinai baidalhaa negeş deere jyymegyi. Ede xojor somondo iime baidal gaa bişe, Agiin aimagai byxii somonoi soveeduudai dergedexi seekciin xydelmerii bultii xaruulna.

Ene baidal xadaa somonoi soveedai seekcenyydei xydelmerii ene darii haizaruulxiin tulada Agiin aimagai gyisedxexe komiteedai zyghөө onso anxaralaa tabiza, ynexeer operatiiv xytelberieer xangaxii şuxala doxioolobo.

B. Zaboon.

Ulaanaarmiiinxidei uran haixa nai olimpiaada deere baga komandiir nyxer Şirkynoov gedeg „Kazaaçkii" taancavaalaza baina.

„Bi aimag oşoxo şuxala xeregleib"

Ulaan-Onon. Tabtaanain somonoi „Paartiin 17 dugaar xural" geze kolxoozoi byxii mal deerenь xorolto bolzo baina. Ilangajaa mynөө zil abhan tylenь eldeb ybeşenөөr ybedeze yxene. Zişeelxede, 42 tolgoi tugal 1 unagan, xeden olon xuriga ba eşigen imagta ybeşenei şaltagaanaar yxehen baina. Eneenhee gadana, tomo malnuudş yxedeg.

Ene kolxoozdo baihan malai emşed—Laarin ba Saraajev gegşed tyl abalgiin yjede mal deegyyr jabaza, malşadta zoovetərnaariiin zaabari xeleze ygedeggyi. Naraixan aad, ıdaan ybedeze bejiingee şadal tөmir barazarxihan tugaldа em uulgaad „nege syytke bolgood xooiluulxat" gexe metiin zaa bari ygeze, 2 tugaliinь ylber dyylze alaa. Myn aduunai ybedөөd baixada kolxoozoi xytelberilegşedei, malai emşen Laarin gegşede medyylxedenь, —bi aimagai ceentr oşoxo şu xala xeregteib,—geze xariuusaad, yder byxende şaruu Duldargiin huurin oşodog azaltai baiha jym.

Kolxoozuudta baigaa malai emşedei xydelmeriiin iimө muu baixada, aimagai gazarai tahigai dergedexi axalagşa veternaarai, zyghөө jamarş xemzee abanagyi. **Z. B.**

Gazeetiin şinzelelei oron

Staalinai Konstituuciin propagaan

Agiin aimagai „Kolxooznig", Selengiin ai „Ulaan Selenge" Selenge goloi paroxoodstviin u zamai politotdeelei „Selengiin voodnig" gazeetanuud tuxai

Xen byxenei medeheer byxe —Moskvaagai xeblelei xydelmerilegşedei ba xydelmerişen xydөө korrespondeentenyydei suglaan deere nyxer Taalь „Praavdiin" 25 zilei oi ba xeblelei zoriigonuud tuxai elidxel xelexedee: „Staalinai Konstituuca bolbol jamar zerge byxedelxein istoorin udxa şanartainь bygedede eli. Konstituucii zybөөr nebteryylxe propagaanda—gazeeta byriin şuxala yyrge myn" gehen baina. Gebeş, Staalinai Konstituuciin gyn gynzegii udxa şanarii olon niitede propagandiirovalxa jabadal bolbol manai Buriaad Mongol respyyblike dotorxi gazeetanuudai yder byriin xydelmeri bolzo jaabaş şadaagyi baina. Gar deere dairaldahan, Agiin aimagai „Kolxooznig" gazeetii abaad yzexede, Staalinai Konstituucii oloniitede nebteryylen propagandiirovalxa xydelmerii ogtolon martahan baina. Өөriingөө xuudahan deere SSSR-ei geerb, exener turai ba seregei ujalgata alban tuxai Konstituucahaa xojor citaad tataxa haa bişe, jyyş xeegyi baina gebel negeş buruu bolxogyi.

Baha, Selengiin aimagai, „Ulaan Selenge" gazeeta bolbol Agiin aimagai gazeetahaa urda garza xolo oşohonş jyyme ygei. Konstituucahaa ҳeden citaad xereglehen ba negen udaa „Staalinai Konstituuciin tug doro, ynder urgasiin tyløө" gehen xydөө aza lai komuniis deede hurguuliin dergedexi kolxoozuudai aktiivuudai kyyrsiin huragşadai bişeg tolilxohoo gadana maartiin 17-oi noomerte „soveedai exenernyyd ton zargaltai zon" gehen garşagtaigaar Riabova ba Vakyylova gegşedei bişegyydii tolilohon bolboş tereenhee saaşaa xolo oşoogyi orxihon baina.

Gebeş, „Selengiin voodnig" geze Selenge goloi paroxoodstviin politotdeelei gazeeta bolbol deere dursagdahan gazeetanuudaa ton ondoogoor, Staalinai Konstituuciin gandii şadabaritaigaar xeze zaxalaa. Main noomerte „Exe oronoi soveed oronoi zaluuşuud ratai duuji gol bolgo zeetiingaa dundaxi xojo rii jixe honirxoltoi z deer dyyren emxidxex zuugaar xydelmeri xexe xa ba erdem huralsaxa tuxai Sediix, Vladiimor Panoov gegşedei bişe toliilon, gaixamşag honi zeetaa gargaza, Staalina stituucii propagandii şaiaa. Gansa eneegeer gaa dyyreed orxioo biş oronoi bajalig ba xyşe vaariin 18), „RSFSR-tituuca" (janvaari 25), niitiin hungaltiin erxe liin 12) ba „Niuusa hu (apreeliiin 14) geze ho zyilnyyd iulaa daraa baidag baina.

Eneen deerehee, xar xede honor bolood ygen xooznig" ba „Ulaan S gazeetanuud bolbol e gөө gol zoriigoo n deerehee homojoo xii t xaimadan, niyde balai liii xojor-xurgaa myrge yzemereleze, yder yd noomerii gargaad baid na.

Deerexi xojor gazeeti daaktornuud, „Selengiin nig" gazeetahaa yliger Staalin yjiin jixe dok bolxo Konstituuci olon lunda nebteryylen pro diirovalxa—nege tyryy rilgo bolhii baaxanş ygei, xydelmeriee şe emnidxexe ujalgatai. E xyndete yyrgee bejelyy Staalinai Konstituuciin z riii olonitede honorxula teryylxedee bodoto baid rehee abza, urdiin ba baidalnuudii sasuulan f xaruulxa gynzegiigeer tede oilguulxa uşartai

Aimagai paartin suglaan

Agiin aimagai paartin suglaan main 18-25-ai ydernyydte yrgelzelze dyyrbe.

BK (b) P-n mozkoomoi xydelmeriiin tuxai nyxer Dampiloonoi elidxel tuşaa 27 xyn yge xelee.

Nyxer Dampiloonai elidxel tuşaa yge xelehen nyxed mozkoomoi komiteed ba tereenei xeltesyydei paartin poliitikan xydelmeride yzegdehen aldau dutuunuudii sexe zaaba. Azalai ba sojol kylьtyyriin talaar tuilagdahan ilaltanuudta paartiin moziin komiteed, terenei biyroo bolbol daşuuraza paartin-poliitikan xydelmeriee huladxaa. Eneen deerhee paartin-poliitikan xydelmerii xozomoi eelzeende tabihan mozkoomoi gol alduunь bolno. Mozkoomoi xeltesyyd paartin-poliitikan xydelmerieer xydelexegyi, azalai organizaaciin xydelmerii bejedee abaad (xydөө azalai ba azyiledberi, traansportiin) jabanxai.

Mynxiin, Çimedyyn, Baraadin ba bişenyydei kontrrevoli yycen xydelmeri tuxai yge xe legşed jixexen anxaralaa tabiza mozkoomoi komiteed bolbol sag soonь tedeniii eliryyleegyi—geze temdeglebe.

—Kontrrevoliyycen—nacionaliistnar aridai daisanuud Mynxiin, Çimedyyn ba bişenyydei tuxai dotioonuudai baibaş jaaxalaa sag soonь mozkoom eliryyleegyib gee haa gansaxan kriitike ba samokriitikiin ygei poliitikan talaar hanaa amar bildagu şalxa jabadal baihanai gen myn. Yligerlexede; Çimedyyn, Mynxiin, Daşidondobei ba trockiistnuud Maraktaajev, Zandaanov tuxai moziin komiteedei xereglөөgyinь eli—geze nyxer Alekseejev xelebe.

— Kontrrevoliyycen—nacionaliistnar Baraadin, D. R. Namsaraiooon, G. Z. Cebegei gegşed Oktiaabriinrevoliyyciin yje soos Soveed zasagtai temesel deze jabahan zon baigaa. Tedener bolbol Buriaad zoniii mongoltoi niiilyyleze japoonoi medelde oruulxii oroldozo jabahan jym.

Çimedyyn gegşe kontrrevolyyciin nyxer Z. Mynxiintei Çite goorodto gente uulzan sasuu „Agiin aimagai xytelberilegşed jamar zon baihab?—geze huraxadanь—nyxed Polikaarpov, Yrtiybaajev baina—geze nyxer Mynxiin xariuusahan baigaa. Tiixedenь, Çimedyyn şydөө zuugaad„ zaapadniguud xytelberilegşed bolzo amaraa xajam" gehen baigaa—geze nyxer Badma-zabai xelebe.

—Mynxiin, Vaandanov, Çimedyyn, Baraadin ba bişenyydtei tonş nigta barisaatai baihan Dogdonoi, Dabaajn gegşedei faakt eli. Tedener Moskvaada, Çerimxoovodo, Darhanai arşaan deere ba Agiin aimagta zil byri suglaraza xeden yderei arxidalga sengeige xedeg baihanai faaktnuudii ny xed Badma-Zabai, Cebeenei, Ajuuşiin gegşed zaaba.

Paartin poliitikii xazagairuulhan ba xydelmeridee hain zişee xaruulaagyihөө gadana şalgagdaagyi zoniii debşyylxe ba nurguulida elьgeexe meteer kaadrii beledxelgede mozkoom (Dabaajn, Dogdonoi) xandana—geze olon nyxed xelebe.

—Respyyblikiin paartin soveedai ba azalai organizaacanuudai xydelmerilegşedhөө xysed şalgaza yzemeer zonuud bii. Respyyblikiin xudaldaa naimaa nai organizaacanuud ita (Byrkopsojuz, Bur nontoorg) angiin xarşa zonuudai baidag faaktnuudii zaaxa ygөө nyxer Gabzaanai xelebe.

—Kontrrevoliyycen-nacionaliistnar 1932 onnoo byri edibxizereze jabaaan baigaa. Yliger lexede: Baraalinai erdem nauukiin xydelmeride jabahaar 25 zil bol honoi oi bolbo geze tereenei xyndele etigemzilinь deşelyylxii oroldozo Dışa Dondobei, Mynxiin, Dabaajn gegşedei udaridalgatai jixe xen jabuulga boloo hen. Tereenei udaalaulan Agiin aimagai gyisedxexe komiteedai tyryylegşe baihan kontrrevoliyycen nacionaliist B Z. Buliin gegşe, nacionaliist doktor Zabai gegşiin 25 zilde xydelhenei oi bolbo—geze jixexen beleg şeleg ygehen ba Zabaida yndernere zyylgelen baigaa. Buriaad-Mongoloi xebleldee orondo kontrrevoliyycen nacionaliistnarai yni udaan tolgoilzo baihanai gemeer mynөө xyrter buriaad xelen dee re yzexe şuxala literatuuragyi bainabdi. Eleb byxii jabadalnuud xadaa BK(b) P-n mozkoomoi xydelmerilegşeddenь sag soonь xysed şanga xemzee abaagyi—geze nyxer Mitiipov xelebe.

—Respyyblikiin organizaacanuud bolbol şalgaltagyigөөr deede hurguulida eelgeene.

Saaşanь, „B M Ynen" ba B M Praavda"—gazeetanuudai idiejne talaaraa hula, paartin organizaacanuud ilu ba xydөө bişegşedteigee barisaagyi, xeblel tuxai paartin mozkoomoi xytelberiin hula baihaniii; mozkoomoi gazeetiin redaakca ba tipografida angiin xarşa elimeentnyyd surgan jabaniiş şalgaza şalgamal kaadraar tedenei aaraa uudii bexizyylxe şuxala taaa xursaar kriitikelebe.

—Manai aimagai kolxooz guud gansaxan „Ynen" gaz tii unşalag. Bişe buriaad l len deere literatuura tonş xom baidag geeşe. Paa tin polii kan xydelmerii şinedxen zox ko ba poliitikan hurguuliin delmeride, kriitike samokri kii yrgedxexe tuxai „B M Yne ba „B M Praavda"—gazee nuud bolbol myreer tuha gyi gexe yge xelehen nyxe olonxinь xelebe.

Moziin komiteedai toos elidxel tuşaa abhan togtoom soogoo Dogdomei ba Dabaa gegşedei paartin baidalii d şalgaxii mozkoomhoo eril xebe.

BMASSR-ei CGK ai retaarь baihan Vaandanai u retaarь baihan Vaandanai ur taarь baihan Vaandanai ur toori, litertuuriin institu baihan Dambiinov ba Ard gegşedei nyxer Dampiloon bol sag soonь eliryyleegyi ondo bolhon lingviis konfer ce deere eeliryyleegyi elidxel soogoo nyxer Dar loon bolbol nacionaliist G

SSSR-ei azayiledberi gurbadaxi tabanzilde

A. IOOFFE

SSSR-ei socialiis azayiledberi bolbol aguu jixe ilalta tuilaba. Negedexi tabanzilei tysebte adali, xojordoxi tabanzilei tysebenь bolzorhoo urda, 4 zil gurba hara soo gyisedxegdehen baina.

SSSR-ei azayiledberi bolbol xojordoxi tabanzil dotor aradai azaxuin byxii halbarinuudii jixeer xubilgahan aguu jixe bolon urgaba. Ilangajaa tomo amzaltanuud maşiinabarilgiin talaar tuillagdaza, terenei xire zergenь tabanzilei tyseboer togtoogdohonhoo 1937 ondo 50 proceent deeşe bolhon baina.

Azayiledberi bolbol 1937 ondo 1932 onoixihoo 2, 4 daxin jixe produukca gargana. Ene jixe xygzeltiin yndehende azalai byteemzii yrgexiin talaar, tyseboer togtoogdohon daalgabariii ylyy gyisedxehen zyil baiza baina. Tabanzilei tyseboer xadaa taban zil dotor azalai byteemzenь 63 proceent xygzexe johotoi baigaa. 1936 ondo azayiledberidexi azalai byteemzenь 1932 onoixihoo 70 proceent jixe bolhon baina.

Zygeer azalai byteemzii yrgexe xeregte staxaanov xydeleenei yreer jixe jixe amzaltanuud tuilagdahan baibaş, 1937 ondo SSSR-ei azalai byteemziin xire zergenь tyryy jabaa kapitaliis oronuudaixihaa yşoo baga baina. Xede xeden yiledberinyydte SSSR-ei azalai byteemzenь ameerikiinxihaa 2,5-3 daxin baga baina.

Ene talaaraa SSSR-ei geegdehen jabadal bolbol kapitaliis oronuudii SSSR ei xyseze exilhen anxan pozicanuudanь geegdengi oronoi xire zerge baihanaar xamagai tyryyn tailbarilagdaxa baina. Iimede, SSSR-ei azalai byteemziin xygzeltiin teempenь kapitaliis oronuudai azalai byteemziin xygzeltiin teempehee taba-zurgaa daxin jixe baihan bolboş baigaa byxii arganuudaa xuu daişalan, elsyylxiin tula xamag zyilnyyd yşoo xysed xereglegdee ygei baihan baina.

Gurbadaxi tabanzilde **azalai byteemzii** ali bolxoor **yrgexe**, xojor sisteemiin ekonoomikan myriisoo dotor ton şuxala ba şiidxexe şanartai bolxo **eli xaruulxa barimtaar byxii evroopiin oronuudii xysexe** zorilgonь azayiledberiiin urda centraalin zorilgo bolon tabigdaxa johotoi. Yiledberiiin oron byride zişeete, ynexeeree kylьtyyren zuram baiguulxa, yiledberiiin oron byriiin xatuu texnologiis proceesii xangaxa, azalai byteemziin xygzeltiin tyloo xamag rezeervenyydii eliryylen gargaxa, azal xydelmeriiin staxaanov meetodonь xydelmerişen byriiin şadabari bolgoxiin tula tyryy jabaa staxaanovtanai turşalgii daxin daxin anxaraltaigaar şudalaxa zailaşagyi şuxala.

Gurbadaxi tabanzilei nygoodexi jixe zorilgonь **bodoto ynii ximdaruulxa** zyil bolno. Manaida prodyykciin jediniicede tyyxei ed, tylişe, matarjaalnuud ba xydelmeriiin xyşe gargaşalxa jabadal yşoo xemgyi jixe ba tyryy jabaa kapitaliis yiledberiiin oronuudaixihaa nelieed ynder baina. Yne ximdaruulxiin tyloo temesexe temeselenь yiledberiiin byxii jabasii gurimşalxa xeregtei tuilai jixe yyrgii gyisedxexe johotoi. Eneenhee gadana, yne ximdaruulxa jabadal bolbol gyrenei finaansiin resyyrsii jixedxexe, huuxa bairiin ba sociaalin-kylьtyyriin baiguulalta zoriuulxa homololgii ulam jixedxexe arga olxo xereg bolno.

Xojordugaar tabanzilde aradai azaxuiji teekniken talaar şinedxexe jixe jixe xydelmerinyydii gyisedxehen gyisedxelenь Soveed Xolboondo teexniken progreesei zamaar saaşaa jabaxiin arga olgono. Azayiledberi bolbol gurbadaxi tabanzilde **aradai azaxuin xamag halbarinuudii ylemze narin tyxiworelgenyydeer xangaxa**, mynoo gar azalai yyrge yşoo nelieen baihan gazarnuudta xyn de tamir xyşenei azalii maşiinaar xalaxa xeregii xangaxa johotoi baina. Enenь tyryyşiin eelzeende modobeledxel, modouradxalga, traansport deerxi aşaxa-buulgaxa xydelmeri, koompleksen mexanizaaca baiguulxa zorilgonь oiriin cagta şiidxegdexe johotoi baihan nyyrhenei azyiledberide xabaadaxa johotoi baina.

Ene xyndete xydelmeriii gurbadugaarş tabanzilde yiledberiiin xygzeltiin ynder teempe jabuulxa johotoi maşiinabarilga gyisedxexe ujalgatai. Maşiina barilgada xynei azalii xyngedxexe, yiledberiin xamag halbarinuudta avtomatizaaca yrgenoor nebteryyldeg jabadalii xangaxa xeden zuun şine tiipnyydei maşiinanuudai yiledberiii şudalxa xereg garaad baina.

Xydoo azaxuin maşiina barilgiin talaar oron ulasai urda traaktoroi paarknuudii diizelь motoorto oruulxa, traaktorai paark ba kombaajnai paarknuudai saaşaa xygzexe jabadalii xangaxa, oroohoto tariaalangai yiledberiiin mixanizaacanь xojordoxi tabanzilei zilnyydte jyrenxiidoo bejelyylegdexe tula malazalai ba teexniken tariaalangai xydelmerinyydii maxanizaacalxa xamag şuxala meşiinanuudii byteexe zorilgo baiza baina.

Traansportiin maşiinabarilga: avtomobiilь, motociikl, tymer zamai gyidel sostaav, **syydobarilga** g. m. bolood, myn tyleblegdeze baigaa xargiin jixe barilgatai xamta—xargiin maşiinanuud — greideryyd, eksvaatarnuud, katkiinuud g. m. yiledberi ulam yrgenoor xygzexe bolno.

Teexniken zebsegzelgiin xygzeltenь myn ulas oronoi tyliişe **energeetikan baaziin** şangaar bexizehen jabadalda todoron garxa baina. Elegtroeneergiin yiledberi nelieen xygzexe johotoi. Elegtrogal bolbol tereniii xereglexe jabadal xizaarlagdangi baihan aradai azaxuin halbarinuud - traansport, xydoo azaxuida ylemze yrgen xemzeeteigeer nebterne. Elegtrogalii huudal baidalda xereglexe jabadal jixeer xygzene. Şuluu nyyrhen ba neeftiiin şine şine garasanuudii, ilangajaa ulas oronoi zyyn zygte eksploataacada oruulxa jabadalanь, eksploataacalagdaza baigaa rajoonuudai yiledberi xygzexetei zerge, SSSR-ei tylişiin resyyrsii nelieen jixedxexe baina.

Metaluurgi xygzyylxe, tyryyşiin eelzeende yngete metaluurgi xygzyylxe xeregte jixexen dalaisa garxa baina. 1937-onoixitoi zişeelxede 1942 ondo zed, tuulga, ciinke, baha (maşiina barilga bolood oronoi obooroniin xeregte tuilai jixe yyrgetei xara tuulga) ba bişe bişe mitaalnuudai yiledberi xede daxin nemeze xygzexe johotoi. Xara metaluurgida bolbol şirem, bulad ba prokaat xailuulgiin (şudxalgiin) saaşaa xygzexetei xamta, xygzeltiin masştaabanь oronoi xereglelhee geegdeze baihan prokaatnuudai yiledberi, jixedxexe xeregte onso anxaral tabigdaxa johotoi.

Ylemze tyrgen teempeer **xiimiken azayiledberi** xygzexe johotoi bolno. Xydoo azaxuin ytegzyylgiin, laak ba anila budagai yiledberi xeden daxin xygzexe baina. Aradai azaxuiji xiimizyylxe xeregte eldeb gaduur prodyyktnuud, xajadahan g. metii koompleksen xereglexe jabadalainь tuilai jixe yyrgii daaxa johotoi.

Urgasiin jixe xygzelte, tariaanai talmain yrgedxel ba **malazalii** ali bolxoor xygzyylhen xygzeltiin yndehen deere xydoo azaxui bolbol xyngen ba ediee xooliin azayiledberide tuilai jixe tyyxei ed ygeze, enenь tedende gurbadaxi tabanzilde xojordoxi tabanzilei zilnyydeixihee baga bişe tyrgen teempeer xygzexe arga olgozo, eneenei talaar oron ulasaa xolo uragşanь dabşuulxa baina. Xyngen ba ediee xooliin azayiledberinyyd bolbol gurbadaxi tabanzilde xyn zondo elbeg jixe ba yne xyngen şanar haintai tavaar ygexe johotoi.

Tyryyşiin xojor tabanzileixide adali gurbadaxi tabanzil bolbol barilga baiguulaltiin xydelmeriiin yrgen froontiin tug dooro yngerxe baina. Xede xeden tomo gedrostaancanuud Voolgo deere, xeden arbaad şaaxtanuud ba neefti nerexe zavooduud, yngete metaluurgi ba xiimiiin tomo tomo kombinaatnuud barigdana. Xyngen azayiledberiiin, xamagai tyryynde xyngen azayiledberiiin gurbadaxi tabanzilde abxa tyyxei edii bolbosoruulxa xyşenь dutamag baihan tikstiilei byd nexexe azayiledberi yrgen masştaab abxa johotoi. Xede xeden faabrig ba zavooduud jixeer yrgedxegdeze, tedenei tyxieerelgenь şuud şinedxegdexe baina.

Gurbadaxi tabanzilei tysebei gyisedxel bolbol xojor sisteemiin istoorito myriiseende socialiizmiin şine jixe ilalta myn bolxo baina. Xojordoxi tabanzilei tysebii gyisedxeed baixadaa SSSR bolbol teexnikeekonoomikan talaar bejee daaxa ba SSSR-ii teexniken talaar Evroopodoxi ton tyryy gyren bolgoxo zorilgoo gyised şiidxeed baina. Azayiledberiiin yiledberiiin xemzeegeer, xydelmeriiin mixanizaaciin şataar, tyxieerelgiin teexniken narizuulgiin talaar SSSR bolbol byxe Evroopodoxi oronuudai urda garhan baina Gurbadaxi tabanzilde SSSR bolbol ton tyryyn jabaa kapitaliis oron— Ameerikiin xolbooto ştaadii xysexe, baha xede xeden yiledberiiin talaar (traaktor, kombaajin, paravooz, syperfosfaat ba busadai) SSSR bolbol Ameerikiin xoito ştaadii tyryylze garxa baina. Germaani ba Aangliiin azayiledberiiin xydelmeriiin xire zergenь xolo xoino xajagdana.

Gurbadaxi tabanzilei tyseb gyisedxexe şuxala şuxala nyxeselnyydenь: byxii yiledberiiin oronuud deere xydelmeriiin salingii azalai progresiiv tylberiiin exitei sisteemii narinaar jabuulxa, xydelmerişen angiiin aguu jixe maassanuudai erdemei xire zergii inzeneer - teexnikiin xire zerge xyrter yrgexe, ton oiriin sagta trockiis ba buxaarinai diversaantnuudai xorlolgiin xamag byxii yriiji gyised yndeheerenь halgaxa, saaşadaa ynexeeree bolьşeviig heremzii şangadxaxa jabadal myn bolno. Xojordugaar tabanzilei tysebii bolzorhoonь urda gyisedxexe xeregte aguu jixe istoorito yyrge gyisedxehen staxaanov xydeloon yşoo yrgenoor delgeryylegdexe johotoi. Xytelberilegşe byxenei xydelmeriiin şanaranь tere bolbol staxaanav xydeloeji xerxin oroilzo, xytelberilze baihanaaranь xezeeneixiheeş ylemzeer todorxoilogdoxo baina.

Gurbadaxi tabanzilei gyisedxel bolbol SSSR ei komuniis bylgem baiguulxiin tula temesehen temeselde şine jixe amzaltanuud garxa jabadal bolno. Manai oronoi zebsegte xyşenei teexniken ba seregei xysenь xemzeeleşegyi bexizexe bolno. Soveed Xolboon bolbol delexein xamag azalşad ba darlagdahan araduudta ulam jixe tataxa xysen bolzo ygene.

þiin gegşedii magtahan baigaa—geze olon nyxed zaaba.

* * *

Aimagai paartiiin komiteedai xydelmeriiin tuxai aikoonoi sekretaarь nyxer Polikaarpovai toosooto, elidxel tuşaa 72 xyn yge xelee. Ene xadai urdanь yzegdeegyi edibxiteigeer kominiistnarai xandahaniiinь eli baina.

Yge xelehen nyxedyyd, aimagai paartin organizaaciin xydermeride yzegdehen alduu dutuunuud tuxai xursaar kriitikelee. Aimagai paartiiin komiteedai azalai ilaltanuudta hanalaa jixeer amarzaza paartin—poliitikan xydelmeriee huladxahan tuxai eli faaktuudii şexe zaaba. Eneen deerehee angiiin heremzii moxooduulhan, bildaguuşalxa jabadalnuud ba kriitikii xabşaxa uşaruudai hyzerhen, arxidalga, etigemze xyndoo aldaxa (Teelin) jabadal bolood zuram dis cepliinee huladxalga xobhon zaxirgaalganuud boldog uşarnuudii olon nyxed eliryylbe.

Zygeer le nyxer Polikaarpov elidxelei samokriitike bagataigaar xelee.

Nyxer Polikaarpov—elidxel soogoo aikoonoi ba ooriingoo xehen alduu dutuunuud tuxai bolьşeviig tobşolol gargaza xelengyi „baganuud“ zondo kriitikee şiglyylze aikoonoigoo geşyydei ba sekretaariii orologşo Nikolaajevai alduunuudii kriitikeleegyi—geze nyxer Borgoncoojev xelebe.

Kontrrevoliyycen nacionaliistnarai buzagai agitaaca jabuulhan ba xorololgo xenen — ede bygede gansal yndehetei xereg geeşe. Zygoor ede bygede, aimagai komiteedai şixenei xazuugaar garhan baixa jym. Tereenşelen aimagai xytelberilegşedei poliitikan ohol hanaa amar bai dalhaa maf azalii xorololgo, malai tezeelii yrixe ba malai baira baidalii zoriuuta muudxaza ene zilde malaa olonoor yxyylge boloo—geze nyxer **Z. Mynxiin** xelebe.

—Kontrrevoliyycen nacionaliistnarai xorololgo tuxai doxioonuud jahalal baigaa. Nerlexede: Z. Cerenei, B. Çimedyyn, Şiroboon, C. Zoibiin gegşed tuxai medeenyydii aimagai xytelberilegşed sembe doroo daraad baihan jym. Aimagai gyisedkoonoi sekretaarь baihan nacionaliist Z. Cerenei gegşiin garta, xydelmerişen xydoo bişegşedei bişehen kriitike orodog biigaa. Tereeniii 3 janziin bişeg medexe tonş ynetei xyn geeşe geze segnedeg baihan jym. Soveedai ba xudaldaanai organizaacanuudta angiiin xarşa zonuudai şurgahan tuxai olon faaktanuudii zaagaal, kolxoozuudaar lananarai şurgaza xoroto agitaaca xehen uşarnuudii xaruulza nyxer Raldin xelebe.

Aimagai gyisedkoomoi tyryylegşe nyxer Teelinei poliitikan şanartai alduunuudii xehen tuxai nyxedyyd kriitikelxe zuuraa „**Uugtii, sengegtii, naidagtii—bidener bijan bainabdi**“ gehen uriaaliinь xadaa, niitiin dunda arxidalgii delgeryylhen baina. Enenь bolbol niuur saxilga, beleg seleg ygelge, bildaguuşalxa jabadalii hyzeryylee—geze yge xelegşed kriitikelebe.

Kontrrevoliyycen nacionaliist Çimedyyn gegşe kolxoozoi tyryylegşe baixadaa, kolxoozniguudta xede xeden şil arxi ba mixa şagnal ygeze baihan gexe. Zabai gegşe ybeşenteni lananarai emeer argalhan ba kolxoozniguudta laniin em uuxii duradxaxa ba hogtuugaar ybeşentende operaaca xedeg baigaa—geze nyxer Polikaarpova xelebe.

Aimagai gyisedkoomoi tyryylegşe Teelin suglaan deere xojordoxi yge abxa xelxedee ooriingoo alduu dutuuji bolьseviigşelen medereemzeleegyi, gansaxan medeegyi baihan ba arxi uuxadaaş tiime jixe arxinşanai nerede orxoor xyn bişe geeşeb—geze suglaaji etigyylxe oroldolgo xexe zergeer ygejee dyyrgee.

Kolxoozoi azal deere xoro xeze baihan lamnar, tabxaajevtanai ylegdelnyydei tuxai—aimagai paartin komiteed bolbol hanalaa tabinagyi—geze nyxer Galsaanova xelebe.

Aimagai gazarai tahag ba finaansiin tahagta şalgagdaagyi zonuud baidag geze—olon nyxedyyd xelebe.

Nyxer Polikaarpov elidxeldeeş ba tygesxeleingeeş ygede, exin organizaacanuudai xydelmeri, aikoomoi ba instryykternyydei xydelmeri, gansa negeeree baidag komuniistnar tuxai haişaan dagagşad tuxai jyyş xeleegyi. Ene xadaa nyxer Polikaarpovai mynoo xyrter paartin poliitikan xydelmeriee şinedxen zoxiooxo gol zorilgoo deeşelyyleegyinь gerşe bolno.

Aimagai suglaanai zyghoo şine hungahan aikoomdoo zaahan zaxiaanuudii doronь bejelyylze, komuniistnaraigaa edibxi xeşeeliinь byri deeşelyylen kriitike samokriitikii ulam yrgedxexe şuxala ujalga bolno.

D. Dorziin
C. Jelaanov

EMXITEIGEER XYDELMERILNE

Aga. Sogto Xangilai somonoi „Ulaan-Tujaa“ kolxooz (tyryylegşenь, oordento nyx. Zamsaran Garmiin) bolbol ertiin tarilgiin xydelmeriii hain şanartaigaar dyyrgee. Ene kolxoozoi tariaanai brigaada teempe ba emxiee aldangyi, amaralta xeze udaan sag geegeegyi, oroin tarilgiin (ovioos tarilgiin) xydelmeride orozo, main 21-ei yder 107 gektaar ovioos tariza, tysebee dyyrgebe.

Mynoo yjede malai tezeelei ybehe tarixa xydelmeride orood baina.

Borisov.

Pariizai ulasxoorondiin viistavka deere SSSR-ei paviloon neegdebe

Main 25-nai yder, Pariizai ulasxoorondiin viistavkada SSSR-ei paviloon neegdebe. Neelge deere francuuzai zasagai gazarai geşyyd, diplomatiis koorpusai tyleelegşed, Francuuzai nauuka, teexnika, iskyystvo, promiişlennostiiin ba oloniitiin tyleelegşed xamta xojor mingan xyn bailsaba.

Paviloonai neelgede zoriuulhan yge soogoo ulasxoorondiin viistavkiin soveed paviloonai generaalin komisaar nyxer Mezlaauk iize xelebe: „Ene viistavka deere xaruulza baigaa byxii jyymemnai Leenin ba Staalinai geeni mergen udaridalga dooro xorin zil soo azallahanai yre, togtoogdonxoi bolzorhoo tyryyn gyisedxegdeşehen manai xojor tabanzilei jixe tysebyydei yre, gadaadiin ba dotoodiin daisadai jamarş ataakanuudai zogsoozo şadaşagyi manai progreesai (debzeltiin) yre myn baina.

Fraanca ba SSSR xoorondoo xaluun xani barildalgatai baigaaşamnai ende yzegdene. Xyn tyreltenei xyseze domoglozo baihan eb nairamdalai aguu jixe xeregei tuhiin tulada, ene barildalgii ulam gynzegiidxeze, sag yrgelziin ba ali byxii talaar aşa yre jixetei bolgoxii bidener oroldozo bainabdi" gebe.

Terenei hyyleer, Pariizai ulasxoorondiin viistavka deere Francuuzai zasagai zyghee baigaa generaalin komisaar Labbe ba Fraancada huugaa SSSR-ei etigemzete nyxer Giirşfilьd yge xelebe.

* * *

Pariiz, 26 (TASS). Pariizai Ulas xoorondiin viistavka deere jireeşed soveed paviloonii xaraad bygedeeree haixaşaana.

Ene paviloondo ton olon honirxoltoi zyilnyyd bii, tabigdahan eksponaaduudii haisa xaraxiin tulada, olon steendnyydii xylieexe uşar garana.

„Staalin arbanzurgaadugaar paartin xural deere" geze xydoozniq Geraasimovoi bişehen kartiina olonoi anxaralii xanduulna.

SSSR dotor deede hurguulinuudai delgerhenei xemzeeji xaanta Rosiin deede hurguulinuudai xemzeetei sasuulza xaruulhan tuilai gojo diaagraama bygedeniitede haişaalta gaixal tyryylne.

* * *

Pariiz, 26 (TASS). Francuuzai byxii gazeetanuud, soveed pariloonai neegdehen tuşaa yrgeneer tunxaglana. Olon gezeetanuud paviloonai fotograafi toliozo, xamag dosooxi gazaaxi tuxaiь delgerengiigeer bişene. „Soveed Xolboonoi ugaa zoxidxon paviloon bolbol medexe ulduudai hanamzaar egeel haixan paviloonii myn geeşe xa" geze „Er Nyveelь" gazeeta bişene.

„Ton haixan soveed paviloon bolbol uran uxamaigaar byteegdeze bolzor soogoo dyyrgegdebe" geze „Pti Žurnaalь" bişene.

„Ysegder ulasxoorondiin viistavka deere soveed paviloon bolbol erximde toologdoxiin xubitai baiza, eeriingee yzesxelente haixan tyxieerelgeer pariiziinxinai zyrxii xydelgebe" geze kompaartiiin „Jumaniite" gazeetada Vaijaan Kytiyrjee bişebe.

„Se Syar" gazeeta soveed paviloondo zoriuulza tusxai ooçerk tolilobo.

Ene gazeetiin hanamzaar soveed paviloon bolbol viistavka deere xytelxii şanartai huuri ezelene. Soveed paviloon xadaa, SSSR oronoi azaxuin ba sojol kylьtyyriin aguu jixe debzeltii byrin xaruulna.

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-ai MEDEESELNYYDHEE)

Biskaajiin froont deere, yimyyleeşen bolbol main 26-nai yder Ordyyn Barambioo ba myn tereşelen Gorbea teeşe xyşeteixen ataaka xebe. Aviaaca ba artileeriii edibxiteigeer xydelgeze, yimyyleeşed opeeraacajaa exilhen baigaa. Terenei hyyleer, faşiistnuudai jabagan seregyyd bolbol taanknuudta tuhaluulan Aijaas, San Pedro ba Çebiarte huurinda baihan respyyblikiinxinei poziicodo dobtoloo. Respyyblikiinxin bolbol ysed şanga zyrilte xeze, daisanda goritoixon geegdel uşaruulba. Xaxad yderei xoidtee respyyblikiinxin bol komaandalalgiin şiidxeberiiin johoor zarim gazaruudta poziicojoo helgeze, niu tagai sagaar ydeşiin 7 çaasta erid şangaar koontrataaka xeze exilee gene.

Centraalin froont deere, Sijeerra Gvadarraamiin rajoondo respyyblikiinxin bolbol yimyyleeşenei poziicii bulimtaraa abza eehediingee tyryy poziicii haizaruulba. Respyyblikiinxinei artileeri, Aravaagai (Madriidhaa baruun xoişoo) xargii deere beegnereed baihan yimyyleeşenei seregyydii amzaltataigaar buudaza, tedeniii oloor alahan ba bexizyyleltiiь handargahan baina. Gavaasai Madriidhaa medeesehenei johoor, Eskoriaaliin seektorte baigaa Laas Davaas şadarxi yimyyleeşenei poziicii respyyblikiinxinei aviaaca boombodobo.

Yimyyleeşenei poziicii medeze abxa ba boombodoxiin zorilgoor respyyblikiinxinei aviaaca bolbol main 26-nai yrder Gvadalaxaar proviinciin xoito zaxaar xeden daxin niidelge xebe.

Yimyyleeşenei artileeri bolbol main 25-nai hyni ba main 26-nai ygleegyyr Madriidai ceentrii daxin boombodozo exilehen baina. 14 xyn aluulaa, 23 xyn şarxataa geze toologdobo.

Madriidhaa abtahan oficiaalin medeenyyd dotor xelegdehenei johoor, yimyyleeşenei oloxon soldaaduud tyges dyyren zebsegtejee respyyblikiinxinei talada orohon baina.

Oboroonii ministeerstviin medeesel

Valeensi, 27 (TASS). Ispaaniiin oboroonii ministeerstviin medeeselei johoor, respyyblikiinxinei aviaaca bolbol main 26-nai yder Maioorka oltirogoi tyb goorod Paalьmadaxi yimyyleeşenei seregei baazii daxin boombodobo. Seregyydii zeexe xeregte zoriuulagdaza, avanpoortdo zogsood baigaa yimyyleeşenei syydnenyyd boombodolgodo dairagdaba. Nege syydne unaza uhanai ojoorruu şingebe. Tereneigee hyyleer, respyyblikiinxinei samolioduud bolbol Paalьma goorodto baigaa seregei objeektnuudii boombodozo, jixexen gemtel yzyylbe.

LIIGA NAACIIN ONSO PLEENYM

Ženeeva, 26 (TASS). Main 25-da Liiga naaciin onso pleenym neegdebe. Tabin gyrenyydei tyleelegşed suglaraa.

Mandaadai komiisiin elidxel tuşaa Poolьşiin delegaad Komarniicki medyylge xexedee, Abissiiniiin delegaaca Liige-naaciin seesside jireegyi haanь mandaadiiнь batalaxagyi johotoi geze xelebe. Iime deerehee, Abissiiniii bulimtaran ezeleed, ispaaniiin aradta esergyy dai xeze baihan Itaali ba Germaaniiin faşiistnuudta Poolьşiin zasag bildaguuşalhan ba tedenei bulimtaralgii xuulitai bolgoxii zabdahan uşartai bolno.

Tiixedenь, Meeksikiin delegaad Fabeela gegşe şuud tyrgen yge abza medyylxedee „Liiga-naaciin geşyyn baihan gyreniii Liigiin sostaavhaa xeen gargaxiin nyxeselii zoriuuta beledxexeer zabdahan ali byxii hedelgii Meeksike ulas eris buruuşaaxa baina" geze xelebe Kamarniickiiin gargahan asuudal tuşaa saaşaa yrgelzelze preeni bolbogyi.

Mandaadai komiisiin elidxel batalagdaza, niuusa hungalgaar pleenymei tyryylegşede Tyyrciin gadaada xeregei miniistr Teffik Reştiu Araas hungagdaba. Araasai duradxadaar pleenymei xelsexe asuudalnuud iimeer batalagdahan baina: Jegiipedii Liiga-naacada abalga, ulasxoorondiin Gaagai tribynaalai nege geşyyniii hungalga.

* * *

Ženeeva, 26 (TASS). Main 26 nai yder Liige-naaciin soveedai tyryylegşe bolbol eb nairamdalai tylee temesexe zorilgotoi ulasxoorondiin xydeleenei delegaacatai uulzaba. Delegaaca bolbol negen talahaa Germaani ba Itaali gyrenyyd ulasxoorondiin zuramii ebdeze, nygee talahaa ispaaniiin xuulita zasag gazaaşalagdan xaşagdaza baihaniii eris buruuşaahan gyren byxenei olon tymen organizaacanuudai proteestii damzuulaad, ispaaniiin xeregte şuumgai xamaaralsaxii Liige-naacahaa eribe.

Ene delegaaciin hanamzaar xadaa, Liiga-naaca bolbol Ispaanidaxi gadaadiin interveencii şuud zogsooxo ba ispaaniiin aradta Liige naaciin ustaavaar xaraalagdahan tuhalamza yzyylxe johotoi baina.

Medeesel

Main 31-nei yder, ydeşiin 6 çaasta „Buriaad-Mongol Ynen" gazeetiin redaakcada uranzoxioolşodoi ba dramatyyrgenyydei zybleen zarlagdana. Ene zybleen deere Oktiaabriiin revoliyyciin 20 zilei oido beledxexe tuxai xelsene.

Nyxed Dondyboon, Namsarain, Baldanoo, Şambuujeva, Cedenzaboon, Geninei, (Buriaad Mongoloi yndehenei teaatr), Meteelica, Galsaanov, Şadaajev, Xiltyyxin, Abidiin gegşed urigdana.

B.-M. Ynenei" redaakca ba Soveed uranzoxioolşodoi Eblel.

Zasagai gazarai 1937 onoi apreelь 28-nai ba main 14-nei togtooloi yndeheer, 1937 onoi ijyyni negenhee xoişo magaziinuudai abxa ba xudaldan zaraxa sengii ximdaruulxa johotoi ed tovaarnuudai

N E R E S

Sen ximdaruulgii proceentaar xaruulna.

Ed tovaarnuudai nere	Ynii ximdaruulxa xemzee %-ar: Magaziinuudai saanahaa abxa sen	Ynii ximdaruulxa xemzee %-ar: Naimaanda gargaza xudaldan zaraxa sen
Xlopoog-saarhan bydyyd		
1. Eldeb siitcenyyd . . .	10	10
2. Dotor xubsahanai sagaan biaazinuud	5	5
3. Modepolaam, mitkaal mysliin	8	8
4. Satiiin	7	7
Xilgaaha noohon bydyyd		
5. Eldeb bardagar sembenyyd	7	7
6. Şeviood, trikoo, tviin ba draap	10	10
7. Bişe erzeger bydyyd . .	13	13
8. Bardagar semben xynzelnyyd	11	11
9. Utaha-noohon pulaaduud	8	8
Lioonoor xegdehen bydyyd		
10. Liçon xoolost ba poloteencanuud	8,3	10
11. Narin entei lioon polotnoo	10	10
12. Xooloston bydeer xehen prosteniaanuud . . .	7,3	9
13. Borosor yngetei lioon polotnoo	3,3	5
14. Kostiuumai narin xooloston byd	4,3	6
Gutalnuud		
15. Modeelin gutal	10	10
16. Hainsar şanartai gutalnuud	8	8
17. Reziin ulatai gutalnuud	8	8
18. Arhan ulatai gutalnuud	5	5
19. Baga xemzeenei ba xyygedei gutal	8	8
20. Ereşyylei galooşa . . .	8	8
21. Exenerei galooşa . . .	10	10
22. Xyygedei galooşa	10	10
23. Reziinen taapkaxanuud	5	5
Parfiumeer ed tovaarnuud		
24. Şydenei poroşoog . . .	15,4	15,4
25. Şydenei paasta	19	19
26. Şydenei eliksiir	15,4	15,4
27. Ugaalgiin şingen miilo	16,2	16,2
28. Şampyyнь ba poroşoog	13	13
29. Miilen poroşoog	9,7	9,7
30. Miilen kreem	22,2	22,2
31. Repeinigei toho	9,7	8,7
32. Vazeliin	11,2	11,2
33. Sabatai kreem	21,2	21,2
34. Baankatai kreem . .	16,4	16,4
35. Zed sabatai kreem .	13,5	13,5
36. Ysxen pomaada	9,2	9,2
37. Laak (şir) ba şirte xolixo şingen zyilnyyd .	10	10
38. Griimyyd	12,7	12,7
39. Rymiaana	8,5	8,5
40. Pyydra	16,4	16,4
41. Ugaalai ba ynerte haixan uhanuud	15,3	15,3
42. Sesegei odekoloon . .	15,5	15,5
43. Dyxiii	12,7	12,7
44. Gentiin (siyrpriiz) belegei xairsagxanuud . .	12,2	12,2
45. Gigijeniis odekoloon .	20,6	20,6
Bişe ed tovaarnuud		
46. Angai arhanuud	2,5	5,0
47. Ojodolei maşiina . . .	10	10
48. Patefoonuud	12	15
49. Spoorton ed tovaarnuud (bymbege, şatar, doibod g. m.)	10,4	12
50. Anguuriiin ba zagabarilgiin xeregselnyyd . .	10,4	12
51. Elektrolaampanuud . .	8	8
52. Sonxiin şil	15	15
53. Deede soortiin papiroosuudii dunda zergeer	10	10
54. Zuruul	bagsiin 3 mynge baihanaa 2 myngendenь oruulxa	
Ugaalai (tualeet) miilo		
55. Deede soort. tualeet miilo	13,95	13,95
56. 1-dxi soortiin „ „	16,98	16,98
57. 2-dxi soortiin „ „	14,3	14,3
58. Baanida xeregl. „ „	20	20

BMASSR-ei Dotoodiin xudaldaanai arkoomii orologşo ÇYVЬJYYROV.
Sengei ekonomiist SOKOVIKOOV.

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAAJEV.

Nyxed aa, 1937 onoi hyylşiin xaxadai exin bolxo ijyyli negenhee „Ynen" gazeetii abxaar ijyyni hara soo zaxixaa byy martagtii.

Noomer gargagsa D. ERDENIIN. Verstaalagsad: D. BALDAANOV, C. DAMBAAJEV. BMASSR-ei glut. asyil-lin tipograafi Ypolglavliit 565